

Maliye 30 bin şirketi

Kod: 5' le sıkıştırıyor yargı kurtarıyor

TÜRKİYE genelinde çeşitli vergi dairelerinin 30 binden fazla şirketi 'Kod: 5' adı verilen ve usulsüzlük türüne göre maddelere ayrılarak çeşitlendirilmiş 'kara liste'lere aldığı belirlendi. Maliye'nin "Kod: 5" e aldığı şirketlerin eli kolu anında bağlanıyor. Bu şirketleri yerel mahkemeler ve Danıştay'ın aldığı kararlar kurtarıyor.

■ Sadi ÖZDEMİR

KÜRESEL ekonomik kriz dünyayı sarsmaya devam ederken, Maliye Bakanlığı Türkiye genelinde 30 binden fazla şirketi bir de "Kod: 5" adı verilen bir tür "kara liste"yle sıkıca aldı. Maliye Bakanlığı'nun vergi daireleri üzerinden "usulsüzlük türü"ne göre düzenlediği listelere giren şirketlerin eli kolu anında bağlanıyor. İşlerini yürütmesi, fabrikalarında çanakları döndürmesi zorlaşıyor. Şirketler, Maliye'nin bu tavır üzerine soluğu yerel mahkemelerde, gerekirse Danıştay'da alıyor. Açılan davaların hemen hepsi, "Kod: 5" e alınan şirketlerin lehine sonuçlanıyor. Davaların karar yazılarında, vergi dairelerinin şirketleri bu listelere almalarnın hukuki dayanağı bulunmadığı, Anayasa'ya aykırı işlemler yapıldığı vurgulanıyor. Danıştay'da sonuçlanan bir davanın karar metni, Maliye'ye hukuk ve ekonomi dersi verir içerik taşıyor.

Ticareti olumsuz etkiler

Bir vergi mükellefinin, "Kod: 5-2" listesinden çıkarılması talebiyle, İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı aleyhine, İstanbul 8'inci Vergi Mahkemesi'nde açtığı davada mahkeme mükellef aleyhine karar verdi. Mükellef, bu kararı temyiz için Danıştay'a götürdü. Danıştay 4'üncü Dairesi, 2007/3810 esas ve 2008/1796 karar nolu kararıyla İstanbul 8'inci Vergi Mahkemesi'nin kararını bozdu. Danıştay, "Kod: 5-2" yani, "Haklarında rapor bulunmamakla birlikte sahte ve muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanıldığı veya düzenlediği konusunda tespit bulunmayan listesi"ne alınmış vergi mükellefinin böyle bir listede yer almasının "ticari ve ekonomik durumunu olumsuz etkileme ihtimali olan kesin ve yürütülmesi zorunlu bir işlem olduğuna" karar verdi ve davayı reddeden yerel vergi mahkemesinin kararında "hukuka uygunluk görülmediği" gerekçesiyle karar bozdu.

■ İSTANBUL Vergi Dairesi Başkanlığı'nun mahkeme kararlarına rağmen, mükellefler aleyhine aynı işlemleri sürekli tekrarladığı görüldü. Bir "Kod: 5" işleminde Vergi Mahkemesi'nin mükellefin yürütmeyi durdurma talebini

Anayasa'ya aykırı

M. Engin Kumruolu Başkanlığındaki mahkeme heyeti karar metninde şu tespitlerde bulundu: "Anayasa'nun çalışma ve sözleşme hürriyetini düzenleyen 48'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, devletin, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara uygun yürütmesini, güvenlik ve kararlilik içinde çalışmasını ve sağlayacak tedbirleri alacağı... 49'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında devletin çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanlar ve işsizleri korumak... işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak ve çalışma barışını sağlamak için gerekli tedbirleri alacağı hükümüne yer verilmiştir. 73'üncü maddenin 3'üncü fıkrasında da vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin kanunla konulacağı, değiştirileceği veya kaldırılacağı belirtilmiştir. Dayanağını Anayasa'ya uygun çıkarılmış kanunlardan almayan düzenlemeler bir takım hak ve yükümlülükler getirilemez. Gerek davalı idarenin, gerek bağlı bulunduğu üst makamların, mükellefleri bu şekilde kategorize edebilmelerine olanak sağlayan hiçbir yasal düzenleme bulunmadığı gibi Anayasa'da buna izin veren hüküm de yer almamaktadır. Hukuka aykırı biçimde idarenin oluşturduğu sınıflandırma ile davacının adına sözü edilen listede yer verilmiş olması nedeniyle temyiz isteminin kabulüyle İstanbul 8'inci Vergi Mahkemesi'nin kararının bozulmasına oybirliği ile karar verildi."

T.C.
DANIŞTAY
DÖRDÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2007/3810
Karar No : 2008/1796

Bu nedenle, temyiz isteminin kabulüyle, İstanbul 8. Vergi Mahkemesinin 24.5.2007 günü ve E:2006/1117, K:2007/1418 sayılı kararının bozulmasına 13.5.2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

Liste'ne sınıması yolundaki işlemlerin iptal istemiyle açılan davaya 2577 sayılı Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-b maddesi uygulanması nedeniyle vergi mahkemesine ve temyiz isteminin bozulması istenilmektedir.

Anayasa'nın Çalışma ve Sözleşme Hürriyetini düzenleyen 48'inci maddesinin fıkrasında, devletin, özel teşebbüslerin milli ekonominin gereklerine ve sosyal amaçlara yürütmesini, güvenlik ve kararlilik içinde çalışmasını ve sağlayacak tedbirleri alacağı, haksız ve ödenir" başlıklı 49'uncu maddesinin 2'nci fıkrasında, devletin, çalışanların mükelleflerini çalıştırmak, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam

Hesapları incelenen davaya ilişkin SİGEM belgesi ile ilgili konuyu eleştiren herhangi bir durumu mahkeme bu nedenle de kabul etmemiştir.

Açılan nedenlerle davacının yürütmesi konulu işlemler açılma hukuka aykırı olması ve 15/1-b maddesiyle düzenlenen temyiz isteminin bozulması nedeniyle İstanbul 8'inci Vergi Mahkemesinin listede bulunmadığına karar verilmesi temyiz isteminin günden itibaren 15/1-b maddesinin 2'nci fıkrasında, devletin, çalışanların mükelleflerini çalıştırmak, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları ve işsizleri korumak, işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam

ve 8. dairesi vazgeçmiyor

reddetmesi üzerine, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'ne taşınan davada mükellef lehine yürütme durduruldu. Bölge İdare Mahkemesi, Anayasa'nın 48 ve 49'uncu maddelerine gönderme yaparak kararında özetle "Hukuka aykırı biçimde idarenin kendi içinde

oluşturduğu sınıflandırma ile davacının Kod: 5 listesine yer alması yolunda tespit edilen işlemde hukuku uyarlak görülmediğinden... Kod 5 listesine alınma işleminin yürütülmesinin teminat aranmaksızın durdurulmasına..."

İSMMM: 'Sabıka listesi' mutlaka rapora dayanmalı

■ **İSTANBUL** Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMM) Başkanı Yahya Arıkan, "Kod: 5" uygulamasının naylon fatura ve kayıt dışılıkla mücadele için idare tarafından yürütülen bir uygulama olduğunu ancak, sağlıklı altyapı olmadıktan ciddi karışıklıklara da yol açabildiğini söyledi. Arıkan, şöyle konuştu: "Bize göre ticari hayatın tıkanmaması için

bu 'Kod' uygulamaları gözden geçirilmeli. Liste uygulaması mutlaka bir vergi inceleme raporuna dayanmalı. Böyle olmayınca firma yargıya gidiyor ve sorun öyle çözülüyor. Vergi inceleme raporuyla bir firmayı kara listeye almak da, onun ticari hayatını olumsuz engellemek de zor bir karar olmalı. Çünkü, 'her vergi inceleme raporu doğrudur' diye bir algılama yanlış."

TÜRMOB: Mahkeme listeden çıkarsa da sorunlar bitmiyor

■ **TÜRKİYE** Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) Başkanı Masum Türker, "Kod: 5" uygulamalarının birçok şirketin ticari hayatını olumsuz etkilediğini söyledi ve "Bir firma listeden mahkeme yoluyla çıksa bile sorun çözülüyor. O firmayla alışveriş yapmış firmalar yine sıkıntı yaşamaya devam ediyor" dedi.

Türker, bu uygulamanın işleyişindeki açıklardan dolayı diğer mükelleflerin de zorda kalabildiğini belirtti ve "Ülkemizde toplumsal düzeni ve ticari hayatın işleyişini sağlamakla devlet görevlidir. Fertler sorumlu değildir. Fertler her firmayı 'nedir, ne yapar' diye polis gibi araştırmaz. Bu yüzden listeye girdiğinizde bazen ticari hayatınızın akışı bile durabilir" diye konuştu.

